

Nowy Świat

TELEGRAM CODZIENNY

Published daily and Sunday by the

MORTY SWAT PUBLISHING CO., INC.

MEMBER A. R. C.

M. P. WOLFF, Publisher and President
W. R. BLAZEWICZ, Editor
TOLLER, Managing Editor

Dziennik wydany przez "New York World" i "New York Times".
Zatwierdzone przez Sąd Rejonowy, March 1914, at New York, N. Y.

Subscription Rates (Foreign and Domestic)
One Year \$10.00
Six Months \$6.00
Three Months \$3.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

NEW YORK CITY
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00
Daily and Sunday \$1.00

praktycznie osiągnęli skutki wtedy dopiero, gdy każde państwo osobno, każdy naród, dokładając sanacji u siebie wewnątrz przeprowadzi.

Uspokojenie wypływające z załatwienia spraw międzynarodowych i — raków bezpieczeństwa, niewątpliwie ma olbrzymie znaczenie.

Leż tuż za nim musi nastąpić okres istotnie twórczy, oparty na własnych siłach, własnych zdolnościach i energii każdego poszczególnego narodu. Tutaj też nastąpić musi i przedewszystkiem oczyszczenie Demokracji.

wb.

NIEZWYKŁY SPOKÓJ

Za trzy tygodnie odbędą się wybory miejskie w New Yorku. Będzie wybrany zarząd miasta na następne cztery lata.

New York liczy przeszło sześć milionów mieszkańców. Jest największym miastem na świecie. Budżet roczny jego wynosi 425 milionów dolarów.

Mało co więcej wynosi budżet państwowy Polski. Jest wiele państw, które za pieniądze wydawane przez New York na szkolnictwo, mogłyby się dwa i trzy lata utrzymać.

Jest to faktycznie państwo samo w sobie z rozległym samorządem odgrywającym dominującą rolę nie tylko w Ameryce, ale i całym naszym świecie.

Jest to miasto nieograniczonego rozwoju i nieograniczonej przyszłości.

I oto w ten miesiąc, gdy chodzi o wybranie gospodarzy na cztery lata, panuje przed wyborami niezwykły spokój.

Nawet podczas wojny, gdy umysły były były olbrzymimi walkami w Europie, takiej śmiertelnej ciszy przedwyborczej nie było.

Gazety szukają przyczyn tego osobliwego zjawiska. Jakto, że miliony mieszkańców New Yorku nie interesują się sprawami miasta w którym mieszkają i żyją?

Widać że tak właśnie się dzieje.

Masy nie chcą się kłopotać o rzady miastem. Mają dość prywatnych kłopotów. A ponieważ są zawodowi politycy, którzy mają świetne maszyny, to niech ci rzecz prowadzą.

Niebezpieczna dla zasad Demokracji obojętność. Z tego zazwyczaj powstają takie np. potworki jak dyktatura.

Nie chcecie interesować się sprawami publicznymi — wołają politycy — to i lepiej... My damy sobie radę i będziemy radzieli, ale dla... siebie. Takie dziwne rzeczy dzieją się w największym mieście na świecie — w New Yorku.

Wspaniały temat na sto powieści i tysięcy kinematograficznych komedii i tragedji.

"SWÓJ DO SWEGO"

Z pism które teraz dopiero otrzymujemy z Warszawy, dowiadujemy się jak ja rozczucie i jakim entuzjazmem przyjmowano w stolicy Polski p. Czerwina, komisarza do spraw zagranicznych sowieckiej Rosji.

Milczeniej coprawda przyjął dostojnika bolszewickiego warszawski „Robotnik”. Spokojnie i z ostrożnością przyjęła go cała prasa lewicowa, grzecznie, ale chłodno. Gość jest gościem, przyjąć go należy, ale od obowiązków jeszcze daleko do wylewu użę przyjacielskich, tymbarzdyj gdy w grę wchodzi reprezentant krwawych Sowietów...

Zato serdecznie powitali p. Czerwina w Warszawie komuniści polscy. Witali go jako swego „towarzysza”. Dla nich, był carski dyplomata jest symbolem mowskiej Mekki, źródła bolszewickiego objawienia, rewolucji wszechświatowej i reprezentantem idei zniszczenia niepodległości Polski.

Alle jeżeli nie bardziej serdecznie, to bardziej krzykliwe, witała w Warszawie komisarza bolszewickiego polska prasa.

Oświadczył Neuwert-Nowaczynski nadający ton „Gazecie Warszawskiej” po śmierci Rabskiego, z radością i dumą podkreślił, że Czerwina jest prawie „nasz”, bo jest błękitnej bojarskiej krwi i ciotka jego z Hulten - Czapskich ród swój wywodzi...

W ten sam ton uderzył „Warszawianka” p. Stróńskiego i inne organy Narodowej Demokracji.

P. Czerwina miał jednym słowem w Warszawie królewskie przyjęcie. „Swoją poznał swego”.

Jakże kpić musiał w duchu stary wygarski, patrząc na niesmaczne i pozabawione godności podrygi polskiej prawicy!

WSTĘPIĆ DO KOMITETÓW IMIENIA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO!

Na Marginesie

NA CZARNEJ liście niszczyciel złota jedna z gazet warszawskich chce umieścić nazwiska kupców, którzy „zawalają znowu masowo towary obcego pochodzenia, tak, jakby nie drgał złoty”. Zamiast powstrzymać żarłoków od zakupu obcych lakot i podsuwać im swoje towary, aby najedli się nimi do pełnia, kupcy nasi przynajmniej ich lakotkami wszystkich części świata. A złoty polski, zamieniony w winka, likierki, kawiora, rybkę, ananasa odpływa z Polski i powoduje deficyt budżetowy.

Zachodzi pytanie na liście jakiego koloru należałoby umieścić nazwiska konsumentów tych smacznych rzeczy. Z katolizmu wynika, że obywatel jest grzechem głównym, „pobudzał zaś do grzechu” — grzechem cudzym, znacznie mniej obciążającym rachunek — sumienia.

WIELKI mistrz gry na fortepianie, ale w grze w politycznym bridge'a fuzer też. Pierwszej klasy, innymi słowy państwo Paderewscy przyjadą tu piętego listopada, jak heraldy prosił. Należy przypuszczać, że nastąpi to już po zgaszeniu świateł w Locarno i Genewie, bo według tych-że prośbek były premier Polski musiał tam „asystować” obecnemu jej ministrowi spraw zagranicznych, p. Skrzyńskiemu. Z prośbą punktu widzenia powinieliśmy widzieć Skrzyńskiego Paderewskiemu asystującemu przy lebraniu wszelkich paktołów, ale na szczęście ten „kaszowa” punkt widzenia „kaszowa” nie będał.

Niechże już lepiej pan Paderewski w swoim fachu koncertu ku szlachetnej i uzasadnionej radości innych, mądrzejszych swych wielbicieli, albo niech będzie w Kalfornii! Najlepiej do zgryzlenia orzechy i — migdały.

WEDŁUG chronologicznej listy wydań sporzędzonej przez Brytyjskie Towarzystwo Biblijne. Pismo święte zostało już przetłumaczone na 335 języków. Przed założeniem Towarzystwa istniały tylko 72 przekłady różnojęzyczne. Od kilku lat co sześć tygodni do listy istniejących przybywa jeden przekład Biblii w nowym języku, czy dialekcie. Niektórzy tłumacze walcząć muszą z niesłychanymi trudnościami. Tak np. w przekładzie dla eskimów, którzy ani białego ani owieczki nigdy nie widzieli, trze było we wszystkich ustępach o brankach, owieczkach i jagniętach przemianować te symbole stworzenia na fok, dół i małe. Z różnemi gatunkami fok różnie gani eskimowie oddawać już „zabrali znajomości” i bardzo je lubią. To też skutki takiego przekładu były — zdumiewające.

ŁUDZIE dobrego serca i wiary, zaprawdajcie się, postawcie walczyć ramię, fale zbrodniczości, w Chicago za pomocą chrześcijańskiego głępienia hymnów w salach zebrań, w przedsiach hotelowych i w innych tabernakulach. Ale mają kłopot.

Nie wiedzą jak skłonić bandytów do uczepiania na te koncerty dusznych. Nie mają list adresowych do rozsyłania zaproszeń. Moje się również zdarzyć, że poboczą przyjeżdżają ci policjanci tak się w melodyjnych zasłuchach, że nie usłyszą wołania o pomoc ludzich domowników w polubliwym zaskutku.

Cyły ten pomysł przypomina konstrukcję starożytnych aparatów do kowienia pcheł. Aparaty to składają się z dwóch waleczków, z których jeden trzeba było nasmarować miodem, a następnie układać na nim w odpowiedni sposób pcheł zapląną, a następnie drugim waleczkiem „skrócić” jej dętkę.

Przebieg był sągost dotychczas, ale nie podawał sposobu zwalnienia i ujęcia za pomocą miodu pcheł tylko wie gdzie skaczące. Dlatego to przyrząd ten, choć długi, rychło wyszedł z użycia.

Ze psalmy mogło być miodem nie ulega żadnej wątpliwości, ale nie ratuje to niestety konstrukcji logicznej znakomitego tego pomysłu.

Czytamy w warszawskim „Robotniku” notatkę tej treści: „Pamiętnik ułożony na ten temat ułożony przez Prezydenta Republiki Stefana Hordickiego, mordcy macych i przypominający poprzednie fakty: ułożenie Piłsudskiego, który miał być, oraz widowanie go Kolna, który uciekł od służby wojskowej...”

Obecnie „Express” donosi, że Prezydent ułaskawił i całkowicie zwolnił od kar naczelnika więziennictwa mławskiego Tadeusza Kotłowskiego, skazanego na natychmiastową śmierć, a następnie amnestii — na 5 miesięcy więzienia. Kotłowski wystosował prośbę do Prezydenta o ułaskawienie — jak podaje „Express” — wbrew kategorycznej opinii Sądu apelacyjnego — został uwolniony.

Jest jeszcze w Polsce Jaskwa — dla ludzi — godnych jej... Nieprawa!

A podobno, w tym samym nrze „Robotnik” znajdujemy inną, interesującą wiadomość. W związku z wstąpieniem państwa walczącego w wojnie sprawie tej.

PRECZ Z WOJNA!

Uciekajcie gdzie chcecie!
Rozbież — nie pokazuje mi się
WIECEJ NA OCEŁY!

Z PRASY I O PRASIE

„Kurier Czerwony” oburza się na urlopy dyplomatów w tak goryczą dla Polski czasach:

Wielką wiadomością z Paryża, Briand na podobno poruszył sprawę kurjarską gdańską i wyjechał dla Niemców pewne ustępstwa.

Wobec tej jednej wiadomości na leży zażądać się z całą powagą, gdzie przebywa ten ambasador polski w Paryżu? Alfred Chłapowski!

Od czasu kryzysu w sprawie, gdzie prasy: Minister spraw zagranicznych przedłożył urlopy ambasadorów polskiemu w Paryżu, p. Chłapowski i powoli w Londynie. Z urlopu dyplomatów wspomnieliśmy, Briand na podobno poruszył sprawę kurjarską gdańską i wyjechał dla Niemców pewne ustępstwa.

Wobec tej jednej wiadomości na leży zażądać się z całą powagą, gdzie przebywa ten ambasador polski w Paryżu? Alfred Chłapowski!

Wobec tej jednej wiadomości na leży zażądać się z całą powagą, gdzie przebywa ten ambasador polski w Paryżu? Alfred Chłapowski!

Wobec tej jednej wiadomości na leży zażądać się z całą powagą, gdzie przebywa ten ambasador polski w Paryżu? Alfred Chłapowski!

Wobec tej jednej wiadomości na leży zażądać się z całą powagą, gdzie przebywa ten ambasador polski w Paryżu? Alfred Chłapowski!

Wobec tej jednej wiadomości na leży zażądać się z całą powagą, gdzie przebywa ten ambasador polski w Paryżu? Alfred Chłapowski!

Wobec tej jednej wiadomości na leży zażądać się z całą powagą, gdzie przebywa ten ambasador polski w Paryżu? Alfred Chłapowski!

Wobec tej jednej wiadomości na leży zażądać się z całą powagą, gdzie przebywa ten

JÓZEF PIŁSUDSKI Moje Pierwsze Boje

WSPOMNIENIA, SPISANE W TWIERDZY MAGDEBURSKIEJ

(Ciąg dalszy)

Historia wielkiej wojny nazywa więc bitwą pod Limanową te ostatnie zmagania się dobrych paru setek tysięcy wojaków wśród podhalańskich gór koło Limanowej i Nowego Sącza. Dla nas zaś, powtarzam, bitwa pod Limanową rozpoczęła się wtedy, gdy teren przyszłych wielkich bojów był prawie pustym i gdy w grę z jednej i z drugiej strony wchodziła prawie sama kawaleria. Jedyną piechotę przez dłuższy czas były w tym miejscu moje trzy, bardzo zręśliwie i dzielnie, bataliony.

Nie mając obecnie w swym posiadaniu żadnych źródeł, któreby mi pozwoliły przedstawić nasz udział w całej bitwie limanowskiej, nie będę się kusił o jakikolwiek ścisły tych bojów opis. Traktować je będę tylko epizodycznie, jako wstęp do właściwego tematu, do boju naszego 6 grudnia pod Marcinkowicami, który to bój jest najjaskrawszym epizodem naszego, jak go nazywam, łafca koło Limanowej.

Dnia tego byliśmy sami — niewielka garstka — wobec ogromnej przemocy nieprzyjaciela. Osobiście zaliczam dzień ten do najcięższych przeżyć w ciągu wojny. Wspominać takie dni jest najprzyjemniej, analizować ich przyczyną najuczuliej. Nasz bój pod Marcinkowicami z posuwającym się na wschód 8-ym korpusem rosyjskim był właściwie wstępem do ostatnich bojów pod Limanową. Po raz pierwszy wtedy na to pole bitwy wystąpiły do boju wielkie masy wojskowe.

Po wyjściu z Uliny do Krakowa, jak to opisywałem, okazaliśmy się całkiem zbędnymi dla obrony przastarej stolicy. Uznano, zdaje się, że nasz pobyt w Krakowie byłby nawet poprostu szkodził. Pozbyto się więc nas stamtąd możliwie szybko, bez wielkich formalności i ceremonii. Zresztą pobyt w Krakowie istotnie byłby przykrym. Stosunki wojskowe między wojaczką przynajmniejby stosunki w pierwszym korpusie, a masowa ewakuacja z fortecy doprowadziła miasto do zupełnej jakiejś prostracji. Ani śladu nie znalazłem tego żywego tętna życia, które było w początku wojny. Polacy dali się poprostu wykopać ze swej stolicy i miasto miało jakiś charakter niepolski — raczej czesko-niemiecki — wobec ogromnego napływu wojska i jego instytucji. Użyłem więc wszystkich możliwych wybiegów, aby zostać na Podhalu, gdzie według swego sadniczego planu chciałem umrzeć ze swoim oddziałem broniąc zarówno honoru żołnierza polskiego, jak i ostatniej pieśni polskiej przed najazdem.

Starania o pozostawienie mnie na Podhalu poszły mi nadspodziewanie łatwo. Po pobycie w głównej kwaterze pojechałem jeszcze do Zagłębia, by tam dać raz jeszcze instrukcje pozostałym batalionom i artylerji. Zawiadomiłem je, że idę gdzieś pod Mszanę Dolną, uważam jednak jako swoje tyły Nowy-Targ, gdzie postaram się ostatec i gdzie musi nastąpić zbiórka całego mego oddziału. Popędziłem potem automobilerem do Makowa, gdzie zebrali się moi trzy bataliony i kawalerja po tygodniowym odpoczynku w Zawoi. Oddział był w stanie ciężkim pod względem gospodarczym. Mundury poszarpane, bez taboretów i kuchni. Rozpoczęło dopiero teraz starania o usunięcie tych braków, a tu czas naglił. Z głównej kwatery zjawił się kapitan sztabu, który zapowiedział, że natychmiast ma nastąpić wyjazd koleją do Mszany Dolnej, a stamtąd marsz na Dobrą, na pomoc korpusowi kawalerji gen. Nagy, który znajdował się wobec przemożnego jakoby nieprzyjaciela. Korpus ten składał się z dwóch dywizji kawalerji: — 6-ej i 11-ej honwudzkiej.

Piechotę wyprawiałem koleją, kawalerja ruszyła konno, a ja z Szefem wychciały automobilerem. Jechaliśmy wzdłuż tak dobrze mi znanej drogi do Zakopanego, na Jordanów, Chabówkę. Po drodze, gdziekolwiek się zatrzymywałem, spotykałem panikę z powodu zbliżającego się nieprzyjaciela. Jakieś dziwaczne niewiarygodne pogłoski o jego posuwaniu się naprzód wywoływały wszędzie atmosferę nerwową i naprężoną. Te same „nerwy”, skłonne dać wiarę wszystkiemu, to technie pesymistyczną oceną sytuacji, spotykałem u wojskowych, u kolejarzy, u t. zw. inteligencji. Wzruszano ramionami, gdyśmy mówili, że idziemy do Dobrego, która, jak

przecież z pewnością wiadomo, jest w rękach Moskali. Spodziewano się Rosjan la da chwila w Jordanowie, widziano ich jakoby pod Nowym-Targiem. Panował jakiś nastrój, pełny paniki i przerażenia, jak-ś dziwna skłonność do dawania wiary pogłoskom najmniej prawdopodobnym. Co do mnie, „nerwów” na wojnie nie znam i starałem się zawsze zarówno siebie jak i swoich podwładnych wychować w „spokoju”, chociażby niekiedy przesadnym. Ale niewątpliwie cała ta atmosfera paniki nie mogła zmienić mego pesymistycznej oceny sytuacji ogólnej, oceny, z którą wyszedłem z ostatniej bitwy pod Deblnem i z odwrotu pod Kraków. Tem mocniej, tem silniej układałem w głowie plany „hekatomb” podhalańskich.

Tym razem jednak nasz pierwszy wstęp na nowym teatrze wojny miał być triumfem, który na długo zapewnił nam szacunek obojczy. Rzecz się tak miała.

Wraz z wcześniej zapadającym wieczorem chwiał mroz coraz silniejszy. Kawalerja, mając konie lekko podkutę, posuwała się bardzo powoli po śliskiej do niemożliwości szosie. Patrol jeden skierowałem na Nowy-Targ wobec dzikich pogłosek, że tam jakoby mają być Moskale. Gdybym przyjechał do Mszany-Dolnej, piechota moja już dawno stamtąd ruszyła do Dobrego, pędzona mrozem. W Mszanej dowiedziałem się, że w Dobrem stoji już część 6-ej dywizji kawalerji austriackiej, tam gdzie się generałowie 6-ej i 11-ej dywizji, u których miałem się meldować, nikt mi tego wyjaśnić nie był w stanie. Pojechałem do Dobrego. Dopędziłem swoją piechotę u początku wsi, w miejscu, gdzie od szosy odchodzi droga na południe do Jurkowa. Wojsko stało na grozie, nie wiedząc, co czynić. Miałem kwaterywać w Dobrem, lecz kwaterywać już stamtąd wrócić, zapewnijając, że cała wieś jest zajęta i chyba gwałtem da się jakąś część oddziału wciągnąć. Wiedziałem zgóry z doświadczeń z I korpusu, co to znaczy! Grubijalskie kłótnie o każdą chałupę, obojętny albo wręcz wrogi stosunek w tych wypadkach wadzy. Do tego w tej chwili musiałbym mieć do czynienia z kawalerją, która, mając konie, rozkwatrowała się szeroko. Dziękuję za taką przyjemność! — pomyślałem.

Wszedłem do karczmy, aby się rozmówić z oficerami i na mapie rozzejrzeć się, jak zaradzić zmienn. Nie mogliśmy przecież stać całą noc na mrozie, który dochodził do 20 stopni, od górskich zaś dolin szedł zimny przenikliwy ciąg, co jeszcze bardziej powiększało chłód. Chłopy rozpalili ognie i gwałtownie tupali nogami, skakali, uderzali rękami o biodra na rozgrzewkę.

W karczmie było pełno ludzi, duszno i gwarno. Górale, żołnierze, oficerowie, wszystko to górale, żołnierze, wchodziło i wychodziło. Odrzucałem się, że Jurków nie jest przez wojsko zajęty, dalej, że w Chyżówkach pokazali się dzisiaj pod wieczór Moskale. O sile ich nikt nie mógł mi dokładnie poinformować, ale z ogółu danych wywnioskowałem, że ilość ich jest względnie niewielka. Zresztą i przypuszczać nie mogłem, by do tak zapadłej dziury, osobiście, gdy Dobra była zajęta, wtłoczono większą ilość wojska. W każdym razie dla wojska w Dobrem nie było to wygodnem, mieć tu obok Moskali. Zdecydowałem więc odrzuć, że V i I bataliony rozlokują się w Jurkowie, III-ci i II-gi w Chyżówkach. Upatrzyłem obu dowódców batalionów, by byli ostrożnymi i, idąc do Chyżówek, wzięli z sobą przewoźników miejscowych, a Śmigłemu, doganiającemu swój batalion, wypowiedziałem swoje przeczuca, że o nocleg będzie musiał pewnie walczyć z Moskalami.

Istotnie. Okazało się, że w Chyżówkach nocuje cały szwadron ułaski. Ułani rosyjscy też pełnią służbę forpocztową, moi chłopcy, prowadzeni przez górali barzo zresznie obawiali się, że w nocy wzięto do niewoli cały szwadron, z pięćmi oficerami. Straty nasze tej nocy były minimalne — jeden żołnierz zabity, drugi ranny, dziwnym trafem dwaj bracia. Ułani rosyjscy też mieli strat mało, coś kilku zabitych i rannych. Zaskoczeni zniechęca, po bardzo krótkim oporze, gromadnie się poddali.

(Ciąg dalszy nastąpi)

KATASTROFALNA SYTUACJA W PRZEMYSŁE NAFTOWYM.

KROŚNO. — Od lipca ubiegłego roku w przemyśle naftowym trwa silny kryzys. Na kryzys ten złożyły się te same przyczyny, które działały w innych gałęziach przemysłu, naprzykład węglowym. — Przedewszystkiem chciwość kapitalistów, żądnych wielkich zysków, a wskutek tego drożyna produktu i niezdołność do konkurencji z produktem zagranicą, brak kapitału obrotowego i zamknięcie eksportu z powodu wojny celnej z Niemcami. W ostatecznych tygodniach szczególnie widać było ten ostatni powód, ponieważ około 70 proc. całej produkcji naftowej ropnej po przerobieniu w rafinerjach, miało zbyć zagranicą, szczególnie w Niemczech.

Przemysłowcy naftowi z Paryża, Londynu i Antwerpii zgromadzili się w celu wojny celnej z Niemcami, jak pisał pismo i wygrywa ją przeciwko robotnikom. — Przed wojną celną narzekano między innymi na niezdołność konkurencyjną naszych produktów rafinerijnych z zagranicą, z powodu ich drożyzny. Dla usunięcia tej przyczyny obniżono płace robotnicze przez przesunięcie z wyższych kategorii plac do niższych, zredukowano płace robotników, a nawet zamknięto cały szereg maszyn rentownych kopieł i zatrudniono na cały ruch wiertniczy, t. j. nie tylko zaniechano nowych wierceń, lecz wstrzymano już dawno rozpoczęte wiercenia szybów. Rezultat takich sposobów, które dają kryzys był taki, że przemysłowcy istotnie obniżyli cenę produktu, lecz kosztem robotników. Płace robotnicze doprowadziły w porównaniu do kosztów administracyjnych do absurdum: wystarczy wspomnieć, że większość robotników kopieł naftowych zarabia od 150 do 350 złotych dziennie. Lecz wielmożni naftowi na tem nie poprzestali. Dziś pod płaszczykiem wojny celnej z Niemcami dokonują nowej obniżki plac. Za tak śmiesznie tanie robocizną produkują i magazynują ropę, aby ją później po zakończeniu wojny celnej sprzedać z wielkim zyskiem.

Tak mniej więcej przedstawia się sytuacja w kopalniach naftowych. Daleko gorzej jest w przemyśle rafinerijnym. W tym czasie, kiedy kopalnie naftowe ograniczają produkcję, zamykają kopalnie, wstrzymują wiercenia, powodując brak ropy w przyszłości, a wyprodukowaną ropę magazynują — rafinerie cierpią na brak ropy do przerobu i zaczynają ją sprowadzać z zagranicy. Rafinerja Tow. „Limanowa” sprowadza z Rumunii około 600 wagonów pacury (nazwę — pozostałości po częściowej destylacji ropy) za wiedzą i zezwoleniem rządu. O takie zezwolenia na import surowca z zagranicy starają się i inne rafinerje. Jest to poprostu skandal, aby do kraju, bogatego w złoża ropne, sprowadzać ropę z zagranicy, a własne kopalnie naftowe w kraju zamknąć i wyrzucać na bruk tysiące ludzi, pogłębiać nędzę, powiększać wydatki skarbu państwa na zasiłki bezrobotnym i powiększać bieżący bilans handlowego Polski.

Przyjrzyjmy się, jak dziecinie tłumaczy przemysłowcy taką politykę. Mówią oni, że zdolność przetworzenia wszystkich polskich rafinerji wynosi 130 tysięcy wagonów ropy rocznie, podczas gdy produkcja ropy w roku 1924 wyniosła tylko 70.500 wagonów, czyli że rafinerje wyprodukowały tylko 55 procent swojej zdolności przetworczej i wskutek tego produkują nieekonomicznie, za drogo. Z tego powodu brakuje ilość ropy należy sprowadzić z zagranicy. Ale wszak krajową ropy może na zupełnie dobre brak ten uzupełnić, tylko należy podnieść produkcję, wiercić szyby, dać ludziom pracę i wskutek takiej polityki kapitalistów naftowych tysiące bezrobotnych znajduje się w nędzy, reszta pracuje na dwie zmiany po 2 tygodnie lub po 6 godzin dziennie za niższą oczywiście zapłatą, ustępując miejsca innym.

Wielki czas, aby rząd włączył w stosunki naftowe, roztoczył jakąś kontrolę, a przede wszystkim aby zaprowadził lepszą naprzyskłą w okręgu Krosno ochronę pracy, ponieważ w okręgu tym w każdej kopalni dzieje się ogromne nadużycia, często są różne zaręki na te płace, wreszcie nieregularnie wypłacane zasiłki bezrobotnym i obcinanie zasiłków posiadającym majątek na Podkarpaciu i małe zagony ziemi, powodujące ogromne wzburzenie tak u pracujących, jak i u bezrobotnych. Wzburzenie to ostatnio spotęgowało się z powodu zamknięcia na rozkaz z Paryża i Antwerpii rafinerji naftowej w Krośnie, wskutek czego z dniem 1 września pozabawiony zostało pracy 180 robotników. Zamknięto również jedną z hut szklanych w Krośnie, oraz wielką cegielnię w Polanie „Karol”.

MYŚL

Miejscem, gdzie należy uczyć dzieci i młodzież logicznego myślenia, jest szkoła. Zadaaniem szkoły jest przewidywaniem nauczyciel myśleć, a dopiero potem wpławać do głów ludzkich pewną ilość wiedzy.

To zadanie szkoły spełnia także i życie: tylko życie jest szkołą, która wiecie się bardzo długo, od urodzenia do śmierci. A tu trzeba działać szybko. Człowiek czyni nie ma czasu czekać, aż go życie nauczy myśleć.

— WASHINGTON.

GLASTENBURY
KNIT
UNDERWEAR

„ZROBIONE Z DOBREJ WELNY MIESZANEJ Z BAWELNY Siedemdziesiąt lat reputacji”

„Dobra praca — Dobra sieć — Dobra protekcja przeciw zakłopotaniu i śliskim dreszom”

Gwarantowany przeciw skurczeniu się Ciepła, grubej i najgrubszej jakości GŁOSZKI, GATUNKOWE 62-70 do 80-90 za sztukę

Spodnie w „ładnym” kroju

GLASTENBURY KNITTING CO.

Glastenbury, Conn., Dept. 114

Probi otrzymacie darmo

ROBERT REIS & CO.

NEW YORK CITY, N. Y.

Hurtowni Dystybutory

TWO
PIECE

I OCIEMNIALI MAJĄ SWÓJ PROMYŚL SZCZĘŚCIA

Rozmowa z p. Romulem Daszewskim, kierownikiem zakładu dla ociemniałych pod nazwą „Latarnia”

Po stronach schodach wspinał się do kancelarii. — Niech pan! nie zdziw się niedogodności naszego lokalu, — usprawiedliwiał się na wstępie pan Daszewski, kierownik zakładu „Latarni”. — I tak zdołaliśmy go z wielkim trudem. Ale za kilka dni przenosimy się na nowe mieszkanie na Pradze, Zygmuntońska 5. Jesteśmy już prawie spakowani.

Zwiedzamy zakład. Na pierwszym piętrze kancelaria, mieszkanie kierownika i gospodyni, wreszcie wielka sala-sypialnia ociemniałych. Dwoma rzędami stoi łóżka, na każdym brunatny kołnierz. Na parterze świetlica, warsztat, szyciarnia i trykotarnia, oraz pokój dla oficerów ociemniałych, przebywających tu na wyzdolowaniu. W oddzielnym budynku w półparterze kuchnia, pralnia, warsztat koszykarski. Na to pomieszczenie bardzo skąpy się kierownik. Włóczęg zmieniał surowy w zleję chłodem piwność. Po każdym deszczu woda występuje z ziemi i zalewa podłogę. Tylko na dziedziścu zmiany umożliwiały przetwarzanie w tych warunkach.

— Jak dawno istnieje zakład? — W styczniu 1922 roku powstało samo towarzystwo, zakład został otwarty w czerwcu 1923 roku.

— Z jakich funduszy utrzymuje?

— Głównie ze zbiorów imprez dochodowych, częściowo ze sprzedaży wyrobów własnych. Rząd daje subsydjum dla inwalidów wojennych w wysokości 31 złotych 90 groszy dziennie na utrzymanie i szkolenie.

Inwalidów wojennych mamy obecnie 8, — prócz tego 10 cywilów. Z trzech oficerów, będących pod opieką „Latarni” dwóch wysłano do Francji na specjalne przeszkolenie.

— Jaki jest właściwy cel za-

Hindenburg hamuje zapęły monarchistów

Monarchici prężyli do prekonferencji, że konferencja w Locarno ma odpowiedzieć porę do manifestowania uczuć wrogich ustrojowi republikańskiemu. W tym celu znani ze swych monarchistycznych przekonań generałowie prężyli ustrojowi republikańskiemu. W tym celu znani ze swych monarchistycznych przekonań generałowie prężyli ustrojowi republikańskiemu.

Prezydent Hindenburg, który przybył po wygłoszeniu przemówienia przez monarchistycznego generała poinformowany o zajęciu przez węgierskich przedstawicieli rządu republikańskiego, udzielił surowego napomnienia zbył krótkimi generalnie przestrzegając go przed skutkami skutkami zbyt naczynowy agnacji.

Red Grange, najslawniejszy napastnik gry w piłkę nożną, który został kompletnie pobity w czasie turnieju pomiędzy Nebraska i Illinois

